សហភាពអឺរ៉ុប

សហភាពអឺរ៉ុប កម្មវិធីស្បៀងអាហារ

FAO European Union Food Facility Project

FAO EU FFP. AQ.01

ការគ្រប់គ្រងអាជីវកម្មផលិតកូនត្រីពូជ
ជាលក្ខណៈគ្រួសារ

ផ្នែកអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្ម និង ជលផល

ចូលរួមនិពន្ធដោយៈ

អ្នកស្រី វ៉ា ច័ន្ទថន

លោក សន ធី

លោក ហេង សុខិណា

ចូលរួមកែសំរួលដោយៈ

លោក ជិន ដា

លោក ហាំង លាភ

លោក នាង សាវុឌ្ឍី

លោក ហង់ សារិន

លោក គីម សុភា

លោក ឡាច ប៊ុនធី

លោក ប្រាក់ វិសិដ្ឋ

ទីប្រឹក្សាផ្តល់យោបល់ដោយៈ

Dr. Iean Russell
Mr. Etienne Careme
Mr. Rick Gregory

ចូលរួមផ្ទៀងផ្ទាត់កែសម្រួលមេរៀនជាមួយកសិករដោយៈ

អ្នកស្រី វ៉ា ច័ន្ទថន

លោក ស៊ិន ខ័នដារិទ្ធិ

លោក ហេង សុខិណា

អ្នកស្រី ខាំ សោភ័ណ

លោក ចាន់ សំណាង

លោក ល្បៀង សារិន

លោក សៀម ផុន

កសិករបង្គាត់ភ្ញាស់នៅខេត្តកំពង់ស្ពឺ និងព្រៃវែង

រូបភាពដោយៈ

លោក សន ធី

លោក ស៊ិន ខន័ដារិទ្ធិ និង

អ្នកស្រី វ៉ា ច័ន្ទថន

រៀបចំដោយៈ **សហភាពអឺរ៉ុប កម្មវិធីស្បៀងអាហារ**

សហការណជាមួយៈ **នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្ម នៃរដ្ឋបាលជលផល**

ភ្នំពេញ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០១១

© FAO EUFF AQ. 01

កម្មវិធីស្បៀងអាហារ សហភាពអឺរ៉ុប (FAO EU Food Facility Project)

គម្រោងបង្កើនសន្តិសុខស្បៀងសម្រាប់គ្រួសារកសិករ ដែលរងឥទ្ធិពលដោយសារការឡើង ថ្លៃស្បៀងអាហារ គឺជាគម្រោងមួយដែលស្ថិតនៅក្នុងកម្មវិធីស្បៀងអាហាររបស់សហភាពអឺរ៉ុប ហើយផ្ដល់មូលនិធិដោយសហភាពអឺរ៉ុប (EU) តាមរយៈអង្គការស្បៀង និងកសិកម្មនៃ សហប្រជាជាតិ (FAO) និងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានអនុវត្តនៅក្នុងខេត្តគោលដៅ ចំនួន១០នៃប្រទេសកម្ពុជា រួមមាន៖ ខេត្តបន្ទាយ-មានជ័យ បាត់ដំបង កំពង់ស្ពឺ កំពង់ធំ ព្រះវិហារ ព្រៃវែង សៀមរាប ស្វាយរៀង តាកែវ និងខេត្តឧត្តរមានជ័យ។ គោលដៅនៃគម្រោងគឺដើម្បីបង្កើន សន្តិសុខស្បៀងដល់គ្រួសារកសិករដែលរងឥទ្ធិពល ដោយសារការឡើងថ្លៃស្បៀងអាហារតាមរយៈ ការបង្កើនផលិតភាពកសិកម្មដោយផ្អែកលើដំណាំស្រូវ និងពិពិធកម្មកសិកម្មការអភិវឌ្ឍវារីវប្បកម្ម ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវអាហារូបត្ថម្ភ ការកែលំអប្រព័ន្ធស្រោចស្រពខ្នាតតូច និងការអភិរក្សធនធានធម្មជាតិ ជួយដល់កសិករគោលដៅចំនួន ៥០.០០០ គ្រួសារ។

គម្រោងនេះចាប់ផ្ដើមអនុវត្តន៍ចាប់ពីថ្ងៃទី ០១ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ២០០៩ ដល់ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១១ ដែលមានមូលនិធិចំនួន ១១,២លានអឺរ៉ូ ប្រហាក់ប្រហែលជាង ១៥លានដុល្លាសហរដ្ឋអាមេរិក និងគ្រប់គ្រងដោយអង្គការស្បៀងនិងកសិកម្មនៃសហប្រជាជាតិ (FAO) សហការជាមួយស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាល រួមមាន ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម និង ក្រសួងកិច្ចការនារី រួមទាំងអគ្គនាយកដ្ឋាន នាយក-ដ្ឋាន ស្ថាប័នជំនាញខេត្តដែល ពាក់ព័ន្ធ និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលជាដៃគូ។

ផ្នែកវារីវប្បកម្ម

ការកែលំអផលិតកម្មត្រីនិងការគ្រប់គ្រងធនធានជលផលមានសមាសភាពរងសំខាន់ចំនួនបី៖

១) ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រះនិងក្នុងស្រែជាលក្ខណៈគ្រួសារ ៖ ផ្ដល់ធនធានផលិតកម្ម និងផ្ដល់បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមដល់កសិករចំនួន ១៣១៥គ្រួសារ ក្នុងខេត្ត កំពង់ស្ពឺ តាកែវ ស្វាយរៀង ព្រៃវែង និង ខេត្តសៀមរាប តាមរយៈនាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្ម និងខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផល នៃរដ្ឋបាលជលផល។ ជាលទ្ធផលគ្រួសារកសិករមានលទ្ធភាពផលិតត្រីហូបគ្រប់គ្រាន់ និងបង្កើនប្រាក់ចំណូល ពីការលក់ត្រីសាច់ ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពគ្រួសារ។

២) ការសាងសង់និងការកែលំអផលិតកម្មកូនត្រីពូជ ៖ គាំទ្រការបង្កើនផលិតកម្ម និងពង្រឹងអាជីវកម្មផលិតកូនត្រីពូជ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅតាមតម្រូវការក្នុងតំបន់តាមរយៈការសាងសង់ និងការកែលំអប្រព័ន្ធ អាងភ្ញាស់ រួមទាំងផ្ដល់ឧបករណ៍ និងសម្ភារៈផលិតកម្មដល់កសិដ្ឋានផលិតូនត្រីពូជចំនួន១៦កន្លែង ព្រមទាំងផ្ដល់បច្ចេកទេសផលិត និងជំនាញក្នុងការធ្វើផែនការ និងការគ្រប់គ្រងអាជីវកម្មដល់បណ្ដាញផលិតកូនត្រីពូជ។

៣) ការបង្កើតជំរកត្រីសហគមន៍ ៖ គាំទ្រការបង្កើតជំរកត្រីសហគមន៍ចំនួន៨២កន្លែង ដើម្បីអភិរក្សពូជត្រីធម្មជាតិ និងបង្កើនប្រភពប្រូតេអ៊ីនដល់គ្រួសារកសិករក្រីក្រក្នុងសហគមន៍។

អារម្ភកថា

រដ្ឋបាលជលផល នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទក្រោមកិច្ចសហការនិងគាំទ្រពី កម្មវិធីស្បៀងអាហារសហភាពអឺរ៉ុបតាមរយៈ "គម្រោងសន្តិសុខស្បៀងសម្រាប់គ្រួសារកសិករដែលរងឥទ្ធិពល ដោយសារការឡើងថ្លៃស្បៀងអាហារ" មានគោលដៅដើម្បីបង្កើនប្រភពប្រូតេអ៊ីន តាមរយៈការមានត្រីបរិភោគគ្រប់គ្រាន់ដល់គ្រួសារកសិករនៅក្នុងខេត្តគោលដៅ។ ដើម្បីចូលរួមចំណែកបំពេញគោលបំណងនេះគម្រោងបានគាំទ្រលើការពង្រឹងសមត្ថភាពដល់បណ្តាញកសិករផលិតកូនត្រីពូជ។

ឯកសារនេះបង្កើតឡើងដើម្បីអភិវឌ្ឍ និងពង្រឹងអាជីវកម្មផលិតកូនត្រីពូជជាលក្ខណៈគ្រួសារដែលមានខ្លឹមសារផ្តោតជាសំខាន់លើការគ្រប់គ្រងអាជីវកម្មផលិតកូនត្រីពូជ ការកំណត់ទំហំអាជីវកម្មទីផ្សារ និងយុទ្ធសាស្ត្រទីផ្សារ ការធ្វើផែនការផលិតកម្ម ការគណនាប្រាក់ចំណេញ និងការគ្រប់គ្រងធនធានហិរញ្ញវត្ថុ។ ឯកសារនេះត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយមានលក្ខណៈសាមញ្ញ និងភ្ជាប់មកជាមួយនូវគំរូតារាងកំណត់ត្រា ដើម្បីជួយម្ចាស់កសិដ្ឋានផលិតកូនត្រីពូជ ស្វែងយល់ និងអនុវត្តបានដោយងាយ។

ឯកសារនេះមិនត្រឹមតែរៀបចំ និងចងក្រងឡើងសម្រាប់ម្ចាស់កសិដ្ឋានផលិតកូនត្រីពូជដែលទទួលបាន ការគាំទ្រ និងបណ្តុះបណ្តាលពីគម្រោងប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែម្ចាស់កសិកដ្ឋាន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗទៀត ក៏អាចប្រើប្រាស់បានសម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយបន្តក្នុងគោលបំណងរួម ដើម្បីបង្កើនសន្តិសុខស្បៀង បង្កើនប្រាក់ចំណូលក្នុងគ្រួសារ និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅជនបទ។ រដ្ឋបាលជលផលសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះសហភាពអឺរ៉ុប និងអង្គការស្បៀង និងកសិកម្មសហប្រជាជាតិ ដែលបានគាំទ្រដល់ការបង្កើតឯកសារនេះ ដើម្បីចូលរួមចំណែកបង្កើនប្រភពត្រីតាមរយៈការអភិវឌ្ឍន៍អាជីវកម្មផលិតកូនត្រីពូជ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០១១

នាយកគ្រប់គ្រងគម្រោង

Tim K. Ekin

ប្រតិភូរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា
ទទួលបន្ទុកជា ប្រធានរដ្ឋបាលជលផល

បណ្ឌិត ណៅ ធួក

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ឯកសារនេះបាននិពន្ធចងក្រងដោយគម្រោងកម្មវិធីស្បៀងអាហារសហភាពអឺរ៉ុប ដោយទទួលបានកិច្ចសហការ និងការគាំទ្រពីរដ្ឋបាលជលផល នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ។ ឯកសារនេះត្រូវបានកែសម្រួលបន្ថែមដោយការទទួលយកនូវមតិយោបល់កែលំអ ពីម្ចាស់កសិដ្ឋានផលិតកូនត្រីពូជ មួយចំនួនតាមរយៈការអនុវត្តន៍សាកល្បង។

គម្រោងសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះមន្ត្រីបច្ចេកទេសរបស់នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្ម ខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផលខេត្ត ដែលបានជួយសម្របសម្រួលការងារនេះឱ្យដំណើរការដោយរលូន តាមការគ្រោងទុក និងជាពិសេស សូមអរគុណចំពោះម្ចាស់កសិដ្ឋានផលិតកូនត្រីពូជដែលបានចូលរួមអនុវត្តន៍សាកល្បង និងផ្តល់មតិកែលំអ។

យើងសង្ឃឹម និងជឿជាក់ថា ឯកសារនេះនឹងចូលរួមចំណែកបង្កើនជំនាញក្នុងការរៀបចំ និងដំណើរការអាជីវកម្ម ផលិតកូនត្រីពូជប្រកបដោយភាពជោគជ័យ និងទទួលបាននូវការគាំទ្រពីគ្រប់មជ្ឈដ្ឋានទាំងអស់។

មាតិកា

ផ្នែកចារិកក្សតុប្បកម្ម ii

អារម្ភកថា iii

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ iv

មាតិកា v

សេចក្តីផ្តើម ១

ផ្នែកទី ១ ផែនការអាជីវកម្ម ៥

១. ព័ត៌មានទូទៅពីអាជីវកម្ម ៥

១.១. អត្តសញ្ញាណអាជីវកម្ម ៥

១.២.ការកំណត់ទំហំអាជីវកម្ម ៦

១.៣. ទីតាំងសម្រាប់ធ្វើពាណិជ្ជកម្ម ៦

២. ថ្លៃដើមវិនិយោគ (ថ្លៃដើមចាប់ផ្តើមអាជីវកម្ម) ៧

ផ្នែកទី ២: ការគ្រប់គ្រងប្រតិបត្តិការអាជីវកម្ម ១៥

១. ផែនការផលិតកម្ម ១៥

១.១.ដំណើរការផលិតកម្មកូនត្រីពូជ ១៥

១.២. ការធ្វើផែនការផលិតកម្ម ១៦

១.៣.ការគ្រប់គ្រងគុណភាពកូនត្រីពូជ ២០

១.៤.ការវាយតម្លៃផលិតកម្ម ២១

២. ទីផ្សារ និង យុទ្ធសាស្ត្រទីផ្សារ ២១

២.១. ការកំណត់អតិថិជនគោលដៅ ២១

២.២.ទីផ្សារ ២២

៣. ការគ្រប់គ្រងការលក់ និង ការចែកចាយ ២៧

៣.១. ការគ្រប់គ្រងការលក់ ២៧

៣.២. ការចែកចាយ ២៩

៤.ការប្រកួតប្រជែង គោលជំហរយុទ្ធសាស្ត្រ និងការវិភាគហានិភ័យ ៣០

៤.១. ការប្រកួតប្រជែង ៣០

៤.២. គោលជំហរយុទ្ធសាស្ត្រ ៣១

៤.៣. ការវិភាគហានិភ័យ ៣២

៥. ការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស ៣៣

ផ្នែកទី៣ ការគ្រប់គ្រងធនធានហិរញ្ញវត្ថុ ៣៧
១.ការវិភាគផលចំណេញរបស់អាជីវកម្ម ៣៧
២.ការគ្រប់គ្រងលំហូរសាច់ប្រាក់ ៤១
៣.ការធ្វើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ៤៥
ផ្នែកទី៤ ការសិក្សាលើអាជីវកម្មផលិតកូនត្រីពូជ ៥១
ឧបសម្ព័ន្ធទី១ ‐ លទ្ធផលនៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាល ៥៤
ឧបសម្ព័ន្ធទី២ ‐ សន្ទានុក្រម (និយមន័យពាក្យគន្លឹះ) ៦៣
ឧបសម្ព័ន្ធទី៣ ‐ រូបភាពសកម្មភាព ៦៤

គំរូទី ១ - ស្លាកសញ្ញាអាជីវកម្ម ៥
គំរូទី ២- នាមប័ណ្ណ ៥

តារាងទី ១- គំរូតារាងប៉ាន់ស្មានលើថ្លៃដើមវិនិយោគ..១០
តារាងទី ២- ផែនការសកម្មភាព ផលិតកម្មកូនត្រីពូជ ១៧
តារាងទី ៣ - គំរូសម្រង់ព័ត៌មានតម្រូវការទីផ្សារ ១៩
តារាងទី ៤ - គំរូសម្រង់ព័ត៌មានតម្រូវការទីផ្សារតាមតំបន់ ២០
តារាងទី ៥ - គំរូសម្រង់ព័ត៌មានពីការផលិត និង ផ្គត់ផ្គង់ តាមកសិដ្ឋាន ២០
តារាងទី ៦ - គំរូសម្រងព័ត៌មានអតិថិជនប្រចាំឆ្នាំ ២២
តារាងទី ៧ - គំរូការគ្រប់គ្រងស្តុកកូនត្រីពូជតាមស្រះ ២៨
តារាងទី ៨ - គំរូ វិក្កយប័ត្រលក់ ២៩
តារាងទី ៩- កំណត់ត្រាលើការប្រើប្រាស់កំលាំងពលកម្ម ៣៤
តារាងទី ១០ - ការគណនាសាច់ប្រាក់ចំណាយលើការប្រើប្រាស់កំលាំងពលកម្មម្នាក់ ៣៤
តារាងទី ១១ - រូបមន្តគណនាប្រាក់ចំណេញអាជីវកម្ម ៣៧
តារាងទី១២- ការគណនាចំណាយលើការប្រើប្រាស់វត្ថុធាតុដើមតាមប្រភេទ ក្នុងមួយសង្វាក់ផលិតកម្ម ៣៧
តារាងទី១៣ - ការគណនាចំណាយថ្លៃដើមទៅលើការធ្វើចំណីផ្សំ ៣៧
តារាងទី១៤ - ការគណនាចំណូលពីការលក់កូនត្រីពូជតាមប្រភេទត្រី ៣៨
តារាងទី១៥ - ការគណនាចំណូលសរុបពីការលក់កូនត្រីសម្រាប់មួយរដូវកាល ៣៨
តារាងទី១៦ - ការគណនាចំណាយសរុបក្នុងការប្រកបអាជីវកម្មសម្រាប់មួយរដូវកាល ៣៨
តារាងទី ១៧ - ការគណនាប្រាក់ចំណេញពីការធ្វើអាជីវកម្មសម្រាប់មួយរដូវកាល ៣៨
តារាងទី១៨ - ការវិភាគផលចំណេញ ៣៩
តារាងទី១៩ - កំណត់ត្រាលើចំណាយថ្លៃដើមផលិតប្រចាំថ្ងៃ ៤១

តារាងទី២០ - គំរូកំណត់ត្រាលើចំណាយក្នុងការផ្តល់សេវាកម្មបច្ចេកទេស និងដឹកជញ្ជូន ៤១
តារាងទី ២១ - គំរូកំណត់ត្រាលើការចាប់ត្រីចេញពី អាង ស្រះ សម្រាប់លក់ ៤២
តារាងទី ២២ - គំរូកំណត់ត្រាចំណាយប្រចាំថ្ងៃ ៤២
តារាងទី ២៣ - គំរូកំណត់ត្រាចំណាយប្រចាំខែ សម្រាប់ឆ្នាំ ២០១១ ....៤៤
តារាងទី ២៤ - កំណត់ត្រាចំណូលប្រចាំខែ សម្រាប់ឆ្នាំ ២០១១ ....៤៤
តារាងទី ២៥ - គំរូតារាងសមតុល្យ (ដុល្លា) ៤៦
តារាងទី២៦ - គំរូរបាយការណ៍ចំណូលនិងចំណាយប្រចាំឆ្នាំ (ដុល្លា) ៤៦
តារាងទី ២៧ - គំរូការប៉ាន់ប្រមាណលំហូរសាច់ប្រាក់តាមត្រីមាស (រៀល) ៤៧

រូបថតទី ១- អាងបង្កាត់ភ្ញាស់ ៧
រូបថតទី ២ - អាងបំប៉ន ៧
រូបថតទី ៣ - ហាប៉ា ៧
រូបថតទី ៤ - ម៉ាស៊ីនបូមទឹក ៧
រូបថតទី ៥ - ស្រះមេបាពូជ ៧
រូបថតទី ៦ - ម៉ូទ័រខ្យល់ និងអាគុយ ៧
រូបថតទី ៧- អួនអូសកូនត្រីពូជ ៨
រូបថតទី ៨ - ជីដេអាប៉េ ៨
រូបថតទី ៩ - ជីអ៊ុយរ៉េ ៨
រូបថតទី ១០ - ត្រីមេបាពូជ ៨
រូបថតទី ១១ - អរម៉ូន ៨
រូបថតទី ១២ - ជីសរីរាង្គ ៨
រូបថតទី ១៣- កន្ទក់ ៨
រូបថតទី ១៤ - ថង់ និងការ៉ុង ៩
រូបថតទី ១៥ - អុកស៊ីសែន ៩
រូបថតទី ១៦ - ការវេចខ្ចប់ និងដឹកជញ្ជូន ៩
រូបថតទី ១៧ - ការចិញ្ចឹមបង្ហាញ ២៦
រូបថតទី ១៨ - ជោគជ័យក្នុងការចិញ្ចឹមត្រី ២៦
រូបភាពទី ១៩- ចែករំលែកបទពិសោធន៍ក្នុងការចិញ្ចឹមត្រី ២៦
រូបថតទី ២០- បង្កើនប្រាក់ចំណូលក្នុងគ្រួសារ ២៦
រូបថតទី ២១ - ចុះស្រាវជ្រាវទីផ្សារនិងតម្រូវការទីផ្សារ ២៦

រូបថតទី ២២- តើកូនត្រីពូជមានប៉ុន្មានក្បាល ២៨
រូបថតទី ២៣- រាប់បរិមាណដែលនៅសល់ ២៨
រូបថតទី ២៤- តើកូនត្រីពូជទំហំធំមានប៉ុន្មានក្បាល ២៨
រូបថតទី ២៥- ការវេចខ្ចប់ ២៩
រូបថតទី២៦- ការរៀបចំដឹកជញ្ជូន ២៩
រូបថតទី២៧- មធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន ៣០
រូបថតទី ២៨- ដឹកជញ្ជូនដោយម៉ូតូ ៣០
រូបថតទី ២៩- ដឹកជញ្ជូនដោយកង់ ៣០
រូបថតទី ៣០- ដឹកជញ្ជូនដោយឡាន ៣០
រូបថតទី ៣១- ជ្រើសរើសយកកូនត្រីពូជធំស្មើ ៣២
រូបថតទី ៣២- កូនត្រីដែលមានសម្បុរល្អ និងរស់រវើក ៣២
រូបថតទី ៣៣- ការផ្តល់សេវាបច្ចេកទេសចិញ្ចឹម-ផ្សំចំណី ៣២
រូបថតទី ៣៤- ការចុះពិនិត្យតាមដាន ៣២